

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Προστασία των Πλατανιών από την ασθένεια του Μεταχρωματικού Έλκους

Ο Ελληνικός ή Ανατολικός Πλάτανος (*Platanus orientalis*) φυτρώνει ανέκαθεν, κοντά σε κάθε βρύση και στο κέντρο κάθε χωριού, όπως μας διηγείται και ο Όμηρος στην Ιλιάδα : «κρήνη ... υπό πλατανίστω όθεν ρέεν αγλαόν ύδωρ» («μια βρύση έρεε κάτω απ' ωραίο πλάτανο τα όμορφα νερά της»). Είναι ένα δέντρο που χαρακτηρίζει τη χώρα μας, αφού δεν υπάρχει σε καμία άλλη χώρα της Δυτικής Ευρώπης.

Όμως, οι εργασίες και οι κοινωνικές εκδηλώσεις που γίνονται κοντά και κάτω από Πλατάνια, κρύβουν έναν **μεγάλο κίνδυνο** για τα πανέμορφα αυτά δέντρα μας:

Διότι στην περιοχή μας, στα όρια του Δήμου, έχει εξαπλωθεί ραγδαία τα τελευταία χρόνια μια εξαιρετικά θανατηφόρα και καταστροφική ασθένεια που προσβάλλει τα Πλατάνια.

Η ασθένεια λέγεται «**Μεταχρωματικό έλκος του Πλατανιού**» και προκαλείται από έναν μικροσκοπικό μύκητα (*Ceratocystis platani* ή *fimbriata* f. *platani*) που αναπτύσσεται μέσα στο ξύλο των δένδρων και προσβάλλει τις ρίζες, τον κορμό και τα κλαδιά των δένδρων.

Κάθε μικρο-κλάδεμα ή κόψιμο κλαδιού ή πλήγωμα του κορμού ή της ρίζας (που μπορεί να γίνει και με κάποιο τρακτέρ ή χωματουργικό μηχάνημα), μπορεί να οδηγήσει σύντομα σε θάνατο του Πλατανιού.

Τα συμπτώματα της ασθένειας:

Στα αρχικά στάδια τα προσβεβλημένα πλατάνια εμφανίζουν μειωμένη βλάστηση, μικροφυλλία ή/και χλώρωση (κιτρίνισμα) των φύλλων.

Στα μεγάλα δένδρα παρατηρούνται νεκρά κλαδιά συνήθως στη μία πλευρά του δένδρου, ενώ στη συνέχεια η προσβολή επεκτείνεται και στα υπόλοιπα κλαδιά.

Σε μικρότερα δένδρα παρατηρείται ολική νέκρωση του δένδρου μέσα σε μία βλαστική περίοδο.

Στις εστίες προσβολής διακρίνονται συνήθως νεκρά δένδρα και δίπλα τους άλλα δένδρα σε διάφορα στάδια προσβολής, με νεκρούς κλάδους και κιτρινισμένα φύλλα.

Στα προσβεβλημένα δένδρα που δεν έχουν νεκρωθεί ακόμα, όταν αφαιρεθεί ο φλοιός, παρατηρείται **μεταχρωματισμός του ξύλου** σε μορφή λωρίδων χρώματος κυανόμαυρου έως καστανόμαυρου.

Η ασθένεια είναι θανατηφόρα. Ο θάνατος όσων Πλατανιών προσβληθούν από την ασθένεια είναι –με τα σημερινά δεδομένα- αναπόφευκτος. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχει

φάρμακο ή ίαση για την ασθένεια αυτή. Ο μόνος τρόπος να την περιορίσουμε και να την καθυστερήσουμε, ο μόνος τρόπος να διατηρήσουμε τα Πλατάνια μας, είναι η πρόληψη.

Προσβεβλημένο & νεκρό από την ασθένεια Πλατάνια (φωτογραφία: Π. Τσόπελας, Ι.Μ.Δ.Ο.)

Ο μύκητας που προκαλεί την ασθένεια εισβάλλει στο δένδρο από πληγές στα κλαδιά, τον κορμό ή τις ρίζες. Η ασθένεια μεταφέρεται με δύο κυρίως τρόπους:

- 1) **Με μολυσμένα εργαλεία**: με πριόνια, αλυσοπριόνια, τσεκούρια αλλά και μαχαιράκια, σουγιάδες κ.λπ., που έχουν χρησιμοποιηθεί σε προσβεβλημένα δένδρα και στη συνέχεια χρησιμοποιούνται σε υγιή.
- 2) **Με εκσκαπτικά και χωματουργικά μηχανήματα** (μπουλντόζες, εκσκαφείς, φρέζες κ.λπ.) που έχουν χρησιμοποιηθεί σε περιοχές με προσβολές και στη συνέχεια μεταφέρονται σε άλλες περιοχές.

Αρκεί ένα μολυσμένο κομμάτι πριονίδι ή ένα μικρό μολυσμένο κομμάτι ρίζας να μεταφερθεί με πλήγωση σε υγιές Πλατάνι, για να αρρωστήσει και να πεθάνει κι αυτό!

Επειδή η αρρώστια έχει παρατηρηθεί σε πάρα πολλά σημεία στην περιοχή του Δήμου μας, είναι σοφό να θεωρούμε ότι **κάθε εργαλείο κοπής ξύλου και κάθε χωματουργικό μηχάνημα που δεν έχει απολυμανθεί, είναι πολύ πιθανό να κουβαλάει το μόλυσμα!**

Για το λόγο αυτό, εφιστούμε την προσοχή σε όλους τους πολίτες, αγρότες, καταστηματαρχες, εκπροσώπους τοπικών κοινοτήτων καθώς και στους ιερείς των Εκκλησιών.

- **Ο καλύτερος τρόπος να προλάβουμε την ασθένεια είναι η αποφυγή παρεμβάσεων**. Δηλαδή είναι καλύτερο να αποφύγουμε την υλοτομία, κλάδευση και την με οιονδήποτε τρόπο πλήγωση των δένδρων Πλατάνου. Να αποφύγουμε την είσοδο μηχανημάτων και τις πάσης φύσεως χωματουργικές εργασίες σε περιοχές που φύονται πλατάνια.
- Στην περίπτωση που δεν μπορεί να αποφευχθεί η παρέμβαση, πρέπει οπωσδήποτε να έχει γίνει νωρίτερα απολύμανση των εργαλείων ή/και μηχανημάτων που

ενδέχεται να πληγώσουν τα Πλατάνια. Εκσκαπτικά μηχανήματα που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε περιοχές με Πλατάνια θα πρέπει να πλένονται με επιμέλεια και να απολυμαίνονται. Επίσης, όλα τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε πλατάνια πρέπει να απολυμαίνονται πριν και μετά τη χρήση τους.

Για την απολύμανση εργαλείων να χρησιμοποιείται διάλυμα χλωρίνης 20% ή πράσινο οινόπνευμα. Επίσης, **για την απολύμανση μηχανημάτων να χρησιμοποιούνται** απλά απολυμαντικά σκευάσματα με τεταρτοταγή άλατα του αμμωνίου. Ο καθαρισμός και η απολύμανση των εργαλείων και μηχανημάτων πριν και μετά τις εργασίες σε περιοχές με Πλατάνια πρέπει να είναι σχολαστικός, γιατί μικρή ποσότητα μολύσματος αρκεί για να μεταφερθεί η αρρώστια.

*Μετάδοση της ασθένειας με μολυσμένα εργαλεία (αριστερά) και με μολυσμένα μηχανήματα εκσκαφής - χωματουργικά (επάνω).
(Φωτογραφίες: Π. Τσόπελας, Ι.Μ.Δ.Ο.)*

Το Μεταχρωματικό Έλκος του Πλατάνου είναι η πιο καταστρεπτική ασθένεια των δέντρων της Ελλάδας που βρίσκεται σε εξέλιξη αυτή τη στιγμή στη χώρα μας. Εάν δεν ληφθούν δραστικά μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της αρρώστιας, θα δούμε να πεθαίνουν πάρα πολλά από τα πολύ όμορφα και σημαντικά δένδρα Πλατάνου στα χωριά και τις πλατείες μας, ενώ στις πηγές και στα ποτάμια μας τα νεκρά δέντρα θα αριθμούνται σε χιλιάδες.

Πρέπει να θυμόμαστε ότι σε όλες μας τις αγροτικές ή άλλες εργασίες σε περιοχές με Πλατάνια, αλλά και κατά τη διάρκεια των προετοιμασιών για κάθε είδους γιορτές και εκδηλώσεις σε χώρους με Πλατάνια, πρέπει να λαμβάνουμε κάθε μέτρο ώστε να μην μεταφέρουμε την αρρώστια στα υγιή δέντρα!

Για σχετικές πληροφορίες και για την επισήμανση ασθενών δέντρων, μπορείτε να απευθύνεστε στα κατά τόπους Δασαρχεία, στη Δ/ση Δασών, στη ΔΑΟΚ της Περιφερειακής Ενότητας, καθώς και στους Γεωπόνους Πρασίνου του Δήμου (Δ/ση Τ.Υ.Χ.Υ.Δο.Π., Τμ. Περιβάλλοντος & Ε.Π.Π. : 2731361134 και 2731022482).

Εξειδικευμένες πληροφορίες παρέχονται στην ειδική ιστοσελίδα του Εργαστηρίου Δασικής Παθολογίας του Ινστιτούτου Μεσογειακών και Δασικών Οικοσυστημάτων του ΕΛ.Γ.Ο. «Δήμητρα», στο: <http://www.fria.gr/platanos/index.html>